

אריה הלדנברג והקצין ג'מילי
בעד ערק בלתי-חוקי, הרס

לול לא התגשמה: הוא נפגש עם יהודי (המשטרה שומרת את שמו בסוד), אשר הציע לו שכר חודשי של 150 ל"י תמורת בנייה בלוקים, הוא התכוון להקים בניין בית-זיקוק לערק. הלדנברג יתר על הניצבים, קיבל את 150 הלירות הראשונות. שמריהו לקט, הפועל השמנמן, אשר הש' גיח על-דוד הלחץ תוך כדי קריאה, נפגש עם בעל הון בבית-קפה תל-אביבי, סיפר לו כי בחוף-לארץ היה לאביו בית-חרושת ליינות, נתקבל לעבודה בשכר של 10 ל"י ליום. הוא כבר הצליח להפיק 400 ליטר ערק בעצמה של 40-50 אחוז. עבודתו הפ' סקה על ידי התערבות ג'מילי בתהליך של זיקוק שני, אשר היה מעלה את הערק לעוצ' מה של 80-90 אחוז.*

ביום ה' שעבר ראה הלדנברג את המת' קנים של בית הזיקוק בפעם האחרונה: הוא הומון על ידי אנשי משטרה ומכס להיות נוכח עת פירוקם. אולם הוא לא ביזבז אצ' זמנו: הוא הגיח תפילין, השגיח על הפ' עלימ, שלא יוציאו דברים אשר אינם שייכים לבית-הזיקוק.

תולדות

„היה כדאי“

שני גברים בגיל-העמידה יצאו בשבוע שעבר מאולם-המשפטים של שופט-השלום, כסוף-השיער, יוסף בן-חנן. יחיאל פוננסקי חזר למחסני חומרי-הבניין שלו. מרדכי גולד' מן גוש לקופת בית-המשפט, כדי למלא את פסק-הדין שהוטל עליו על-ידי בן-חנן: „10 ל"י קנס, או 5 ימי מאסר“.

היה זה המחיר אשר נאלץ גולדמן לשלם בעד הפצת כרוזי-השמצה נגד פוננסקי, ש' הניע את אשת גולדמן לעזוב את בעלה.

בפסק-דינו המנומק ציין השופט כי הוא מטיל קנס כה נמוך בהתחשב עם מצבו הכלכלי הגרוע של גולדמן, ובעובדה שהוא מפרנס את בנו הקטן, שנשאר אצלו.

על פניו הקמוטים של גולדמן לא נראה כל סימני חרטה: „רק עשר לירות! לאחר הכל זה היה כדאי“ אולם הוא לא התכוון לגשת להדפסת כרוזים חדשים — לפחות לא בימים הקרובים: נוסף על הקנס חייב אותו פסק-הדין לחתום על ערבות עצמית להתנהגות טובה במשך שנתיים, בסכום של 200 לירות.

* על ערק מסוג זה מוטל חס בלו בשיעור של 6 ל"י לליטר.

הארץ

במקרים מסוימים עברו ליצור מכונות בצורה המינית (ידיעות אחרונות).

ישראל דומיניק, תל-אביב.

קרייזלרות, פורדות והנרייסות גיי. אשגב למתרגם בצבא (מערג).

מרדכי אוקי, תל-אביב.

הס! אל תוריי את המורגל!

צוקר אל בית המשפט המחוזי, ביקש להזמין את העדים לבית-הדין הרבני. אולם החברה פנתה לבית-המשפט המחוזי בבקשה נגדיה, טענה כי לסי החוק הקיים אין הוא מוסמך להזמין עדים עבור בית-הדין הרבני. **חובה אזרחית.** להפתעת החברה להכי שרת היישוב קיבל השופט המחוזי, יצחק קיסטר, את טענתו של צוקר: „לשם עשיית צדק ומתוך חובה אזרחית על כל אדם, או מוסד, להגיש את העזרה אשר באפשרותם לכל בית-משפט, או בורר“.

„בורר כי בית-דין רבני, וכל בית-דין אחר, ובכלל כל גוף שופט לא היה יכול להוציא פסק-דין צוקר“, כתב קיסטר בפסק-דינו, בשבוע שעבר, „אילו היה לו אפשרות לחקור ולברר חומר ראיתי. החובה להפיע כעד נחשבת בכל מקום כחובה של כל אזרח — וברור הדבר כי חובתו של כל אזרח לספק את הידיעות אשר בידו לבתי-דין, אם הוא נדרש לכך“.

החור החוקי נסתם על-ידי תקדים זה. סחימתו לא הפיגה את הוויכוח החריף על מידת הצדק שבפעולת הכנסת באותו ליל-אביב, בו העניקה לבתי-הדין הרבניים סמיכות רחבה ביותר. אולם שני הצדדים הסכימו בנקודה אחת: אם כבר ניתנה לבתי-הדין אלה הסמכות השיפוטית, יש לתת להם גם את הסמכות להזמין עדים.

סנומים

שיחרור דוהר

אדית סמרסקיל, צירת בית-הנבחרים הבי' ריטי, מי שהייתה שרת-העבודה והבריאות בממשלת הלייבור, דגלה מאז ומתמיד בשיח רור בנות-מינה מעול העברים. גם החודש, כאשר באה לביקור בישראל, קיוותה להביא את שורת-השיחרור לרבות נשים נזכאות. האכזבה הראשונה הייתה קשה: בנות הערים והקיבוצים בהם ביקרה סמרסקיל לא היו זקוקות לכל שיחרור. אולם הלוותמת החתיקה (55) לשווי זכויות לא אמרה גואש. חיכתה להזמנות מתאימה כדי להפגין את השקפותיה המהפכניות.

ההזמנות באה רק בשבוע שעבר, כאשר הסיני ראש עיריית חיפה, אבא חושי, אה סמרסקיל ואת בן לחייתה, ציר הלייבור גיימס גריפית אל הדרוים הפרטיים שלו בכפר עוספיה, השוכן על הכרמל. האירחים נתקבלו בכיחו של העתונאי הדרוזי הצעיר, כמאל מנסור, סופר קוז' ישראל, שקעו בשיח חתרניים עם וקני העדה הדרוזית. שונספי במקום, כאשר פתע פנתה אדית סמרסקיל אל מנסור, שאלה בקול חז: „היכן אשתך?“ מנסור הגנבן מיהר להתנצל, הסביר כי אשתו חולה, נמצאת בחדר האחורי. אולם הדבר לא שיכנע את צירת הלייבור. היא קמה ממקומה, ובנסה לחדר האחורי, שאלה את האשה הצעירה (20), ללא כל הקדמות, להשקפותיה הפוליטיות ולרמת השכלתה.

„**המהפכה הראשונה**“, ברגע בו השיח' בה אשת מנסור החמודה-שתחרורת כי היא ביגרת אוניברסיטת בירות, הייתה חברת המפלגה הסוציאליסטית הלבנונית, פתחה סמרסקיל בהתקפת מחץ: „מה? את סר' ציאליסטית, ואינך לוחמת לזכויות האשה? אשה צריכה להימצא בחברת-הגברים, לא להסתתר בפניות אפלות!“

סמרסקיל לא הסתפקה בדיבורים. היא עזרה לאשה הצעירה להתלבש, הכניסה אותה לחדר-האורחים, הציגה אותה לפני גריפית, שוחחה איתה שעה ארוכה, הכריזה בנאותה:

על הספסל בשקט מוחלט כשחיוך קל מרחף על שפתיהם. החיוך לא פג גם כשהם קמו להאזין להחלטת השופט. ביום מכריע זה הם לא היו דומים ביותר ל„דוקט-הברול“ הבריטי, ווילגונטון, ול„מרשאל קדימה“ הגרמני, בליכר. אולם היועץ המשפטי של ממשלת-ישראל, חיים הכן, הגיע באותו יום לדרגת נפוליאון — בואטרלו. אחרי שורה ארוכה של כשלונות בהם הוכיח היועץ המשפטי של ממשלת ישראל חוסר-כשרון פוליטי אגדי, הייתה זאת תבוסתו המוחצת ביותר.

כשהתפור הקהל ומוכרי-העתונים רצו וזעקו כותרות רעשניות-חדשות, נשארה תלויה ב' אוויר השאלה: האם ישתמש היועץ המשפטי בירושה דבריתית — או יבלע כישלון אחד נוסף?

עתונות

מחיר חדש

משך שבוע תבעו בעלי בתי הדפוס העלאת מחירים של 22.5%, הסתפקי, כשלב ראשון, בהעלאת של 10%. מפעל הגייר בחדרה, ש' התחייב לספק את הגייר לעיתונות הישראלית, סרב לקיים את ההתחייבות, ויתר רק אחר שהעלה את מחיר הגייר. הוצאות השכר עלו בהתמדה, תוך רדיפה אחר מדד יוקר החיים הממריא.

היו אלה שלושה מניעים עיקריים לישיבות הדחופות של מנהלות 300 העיתונים הישרא' לייס' (מיומנים עד רבעונים), בהן חיפשו דרך לכיסוי העלייה הניכרת בהוצאות. עיתון גים אחרים ראו את המוצא בהעלאת מחירי המודעות (עתון ערב אחד קבע את המחיר למודעה הקטנה ביותר, אינץ' על טור, בעמ' הראשון של גיליון ערב שבת, ל-14 לירות), נוכחו לדעת, אחר נסיון קצר, כי בתוספת הכנסה ממודעות בלבד לא יוכלו להחזיק מעמד.

היה עליהם למצוא מוצא אחר כדי לא לטבוע בגל חדש של התייקרות שהציף את המשק זה חודשים. השבוע היה ברור מאד כי התוספת תצי טרף לבוא מקים אחר: מהעלאת מחיר ה' עיתון, צעד עליו כבר החליטו עיתוני הערב, ובקרב, יש להניח, גם עיתוני הבוקר.

חוק

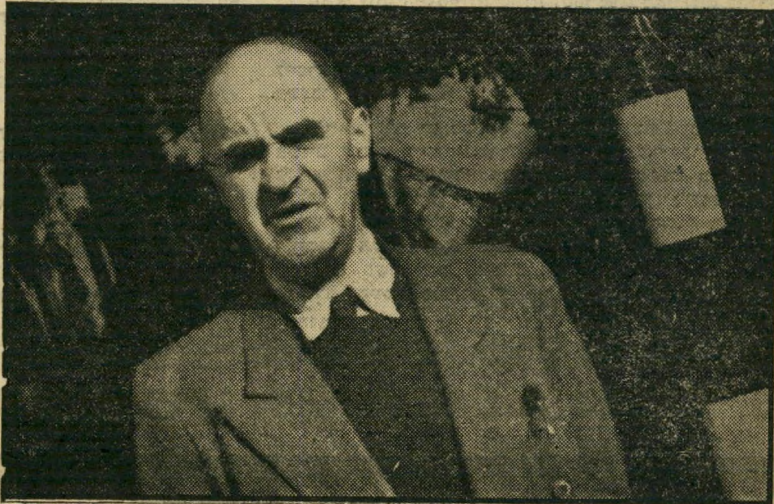
אם כבר, אז כבר

לפני שנה, בשעה שלוש אחר חצות ליל אביב מחנק, בישיבה דחופה, אישרה הכנסת את חוק שיפוט בתי-הדין הרבניים (נישואין וגירושים), העבירה לבתי-הדין הרבניים את סמכות השיפוט הבלעדית בענייני אישוח. אולם תוך חפזונם של הח"כים לסיים את הפרשה נשאר בחוק החדש חור קטן: לבתי הדין הרבניים לא ניתנה הסמכות להפעיל את זרוע-החוק, כדי לכפות על עדים להופיע ולהעיד בפניהם.

דרך חור זה ניסתה חברת הכשרת-היישוב להימנע מלהופיע בפני בית-דין רבני, להגיש מסמכים, כדי לקבוע את הרווחים של אחד מעובדיה לשעבר, בקשר לתביעת גירושיו, שהתבררה בולתיים סגורות. החברה תמכה את סירובה בנימוק אחד ויחיד: „אין חוק המכריח אותנו להופיע“.

הבעל, שהיה מעוניין ביותר בהופעת ה' חברה כעדה, פנה באמצעות עורך-דין יהודה

* מחס: 265 עבריים.

נאשם גולדמן

בעד אשה גנובה, 10 ל"י

„וזהי המהפכה הראשונה, שחוללתי בישראל!“

המארחים כבשו את עלבון מסורתם בת מאות השנים, הגיבו בשתיקה קודרת. אולם מנסור עצמו לא התאפק, העיר: „אינני מתנגד להענקת שחריזכויות לנשים, אולם אין לעשות זאת בבת אחת, אלא בהדרגה, צעד אחר צעד“.

סמרסקיל תרתה טענה ריאקציונית זו בוכ' רונה, השיבה למנסור כגמולו עוד בו בערב. כאשר הופיע הוא במסיבה, שנערכה בביתו של אבא חושי, בה השתתפו גם זלמן ארץ ויוסף אלמוגי, קיבלה צירת-הלייבור את פניו בצעקה: „צא מכאן! איפה אשתך? אם תבוא לאנגליה בלי אשתך, לא אקבל אותך בבית-הנבחרים!“

מנסור נעלב, אך החרשם. לאחרונה, לאחר שיצאה אדית סמרסקיל להביא את שורת-החירות לנשי ארצות אחרות, הפליג מנסור לטבריה, נפגש עם ב' גיי, אשר נח שמ"ס. הוא לקח אתו — זו הפעם הראשונה — גם את אשתו.

מכס

המוכר השלישי

בין הידיעות השיגרתיות אשר נתקבלו לפני שבוע על ידי ראש מדור-הביקורת של המכס, מחוז תל-אביב, שמואל תהילה, הייתה ידיעה מורדה למדי: מוכר נס' באזור התעניין בכמיות גדולות של סירופ-סוכר. תהילה המין למשרדו את קניין-המכס, מפקח ברוך ג'מיל, מי שהיה בעל השפם המפורסם ביותר בצבא ההגנה לישראל, הטיל עליו את בירור העניין.

העניין לא היה פשוט כלל. באזור נמצאו 3 מוכרי נפט. אצל שני הראשונים נמצא הכל בסדר. אולם ביקורם של ג'מילי ובן-לוחיתו, יוסף ספירא, אצל המוכר השלישי, אריה הלדנברג, היה מעניין יותר.

תושבי אזור הכירו היטב את דמותו הצ' נומה של הלדנברג, המופיע בכל יום על עגלת-הנפט האדומה שלו הרתומה לפרדו „משה“ ומצלצל בפעמונו. הלדנברג, שגר בבית קטן ערבי ליד הכביש הראשי, קיבל את האורחים בחיוכים, הוציא את כל רשיוני נותיו. הם היו בסדר גמור.

„ומה בנין הבלוקים הסמוך?“
„זה לא כלום. זה בניתי בשביל לול. משך עזר“.

„ומה הרעש והריח?“
החיוכים נעלמו. הקצינים הזמינו את בעל-הבית להציץ איתם יחד לתוך הלול. לכש' פתחו את הדלת נתגלה לעיניהם מראה מפ' תיע: במקום תרנגולות נמצאו במקום תרי סר הביות מלאות כוהל תוסס. בחדר השני ישב בחור שמנמן על פה נפט ובידו סידור. הוא קרא בו ובו בזמן השגיח על דודי הלחץ, אשר עבד במלוא הקישור.

„היה זה בית החרושת הבלתי חוקי ליצור ערק המשוכלל ביותר אשר תפסנו עד עכ' שיו“, סיפר ג'מילי, „ערכם של המתקנים והחומר אשר התרמנו הוא בערך עשרים אלף לירות. וערך המניעה — ללא שיעור!“
זויתור על ביצים — בחקירה משטרית התברר כי שאיפתו של הלדנברג להקים

* שכמאל הכירה בשעה ששהה בלבנון ל' אחר מלחמת תש"ז, הביאה ארצה לא מכבר באיסור השלטונות ונשא לאשה.
** דבר שלא הפריע לו לחתום על מאמריו „שדה בוקר“.